

Fastställd av KSO:s styrelse 2020-11-12!

KÄRNKRAFTSKOMMUNERNAS (KSO) UPPDATERADE KOMMUNIKATIONS- OCH MEDIESTRATEGI

1. Inledning

KSO:s styrelse har beslutat att mediestrategin från 2009 ska uppdateras utifrån KSO:s roll och att ramarna för detta ska ses över och 2019-11-15 även beslutat om en mer offensiv och aktiv samarbetsorganisation i framtiden. Samordnaren har i uppdrag att hålla ihop arbetet.

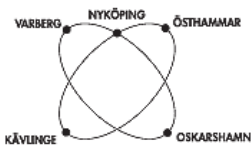
Som tidigare är det angeläget att synliggöra KSO i samhällsdebatten och i synnerhet när det gäller den pågående klimat- och energidiskussionen i Sverige och Europa (EU). Det handlar också om att ta fram en verktygslåda för att uppnå målet med kommunikations- och mediestrategin. Situationen i varje kärnteknisk kommun skiljer sig också åt, vilket måste beaktas.

Centralt i en ny strategi är att lyfta fram vad Kärnkraftskommunerna gemensamt vill förmedla inom energiområdet. Det gäller då i första hand frågor som rör de kärntekniska kommunerna, såsom exempelvis slutförvarsprocessen, avveckling och rivning av anläggningar, säkerhetsfrågor och långsiktig kompetensförsörjning. Det är av vikt att försöka balansera debatten utifrån kommunernas roller och ansvar i olika processer. De fem kärntekniska kommunerna har i sammanhanget ett unikt ansvar och unika förutsättningar jämfört med övriga 285 svenska kommuner.

Förutsättningarna har också förändrats över de tio senaste åren. Den pandemi som Sverige och världen nu genomlider har förändrat mycket av förutsättningarna för att leva och verka i våra olika länder. Villkoren för samhälle, näringsliv och allmänhet har också förändrats. Även pandemin kommer att ha ett slut. Det är viktigt att nu systematiskt påbörja insatser som kan underlätta en omstart inom olika sektorer. På kommunikationsområdet måste vikten av trovärdig kriskommunikation betonas.

På energiområdet har en nationell energiöverenskommelse träffats 2016 mellan fem av riksdagens partier. Förnybart är målet fram mot 2045. Slutförvarsfrågan, som har processats i 30 år, börjar nu närma sig ett slutligt regeringsbeslut när det gäller lokaliseringen av slutförvaret. De kärntekniska kommunerna har varit aktiva i processen under alla år. Detta gäller i synnerhet Östhammars och Oskarshamns kommuner. Detta innebär också att det har byggts upp stor lokal kompetens inom området i dessa kommuner. Industrins beslut om att avveckla fyra reaktorer på grund av dålig lönsamhet har påverkat anläggningsägarna så att deras organisation nu behöver fokusera på både produktion och drift samtidigt som de också måste arbeta med avveckling och rivning av anläggningar.

Utöver ovanstående så har även kommunikations- och medielandskapet förändrats kraftigt under de senaste tio åren, vilket naturligtvis påverkar sättet att kommunicera och interagera med medierna. Ett helt nytt digitalt medielandskap har växt fram och sociala medier är ett viktigt inslag i sammanhanget. Digitala kanaler finns nu som inte går att styra utan det är i stort sett ett fritt flöde av information på nätet. Kommunikationsflödet är också snabbt.

2. Energifrågorna i dagens samhälle

Energifrågorna är i fokus inom EU och i Sverige. Framförallt är det klimatfrågan, ökat elbehov på grund av elektrifieringen i samhället och bristen på el och energiförsörjningsproblematiken med bristande överföringskapacitet i näten. Kärnkraften är fortfarande en del i energimixen enligt både EU-kommissionen och energiöverenskommelsen med mål fram till 2045. *Överenskommelsen* ger långsiktiga spelregler och en trygg energiförsörjning efter många års meningsskiljaktigheter om energipolitiken. Överenskommelsen säkrar också en energimix fram mot 2045 där kärnkraft är ett energislag bland flera. Målet är samtidigt 100% förnybart. Sverige har trots allt genom sin elproduktion från framför allt vattenkraft och kärnkraft varit ett land med osedvanligt låga emissioner i en internationell jämförelse.

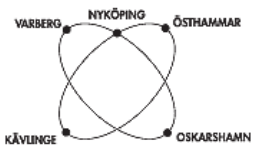
Kapacitetsbristen i elnäten och behovet av tryggad elförsörjning är central, inte minst i södra Sverige där elförsörjningen behöver säkras. Effektbalansen påverkas inte minst vintertid och det behövs planerbar elförsörjning för att kunna hantera stora variationer i elproduktion. Det är också centralt att trygga överföringskapaciteten från norra Sverige. Samhället blir mer och mer beroende av el. Detta ställer höga krav på hastigheten på och omfattningen av en nödvändig omställning av energisystemet. Det behövs mycket mer el till utsläppsfria transporter, stål- och cementframställning, datahallar och batterifabriker med mera. Svensk elförbrukning väntas öka från dagens 140 tWh till 200 tWh per år till år 2045 i denna omställningsprocess.

Några länder i Europa satsar på nyproduktion av kärnkraft såsom Finland, Storbritannien, Polen och Frankrike

Kärnavfallsfrågan är aktuell i många europeiska länder. För Sveriges del inväntas nu ett regeringsbeslut efter att en mångårig juridisk process i enlighet med både miljöbalken och Kärntekniklagen har avslutats. Den 13 oktober 2020 beslutade kommunfullmäktige i Östhammars kommun att inte använda sin vetorätt och säger ja till etableringen av ett slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark. Med beskedet från Östhammars kommun finns nu alla underlag på plats för ett regeringsbeslut. Det är endast några länder som har en färdig teknisk slutförvarslösning och det är framför allt Finland och Sverige. Båda länderna framstår som ledande både vad gäller teknisk lösning och den demokratiska beslutsprocessen kring dessa komplexa frågor. Den svenska modellen med ledord som öppenhet, transparens och delaktighet framstår även som vägledande för både Kommissionen och flera av EU:s medlemsstater som ännu inte har löst slutförvarsfrågan. Kommissionen och det europeiska samrådsorganet Nuclear Energy Forum (ENEF) arbetar med frågan ur olika aspekter inte minst kommunikationsmässigt. GMF företräder de kärntekniska kommunerna i sammanhanget.

En annan intressant fråga i sammanhanget rör de positiva sysselsättningseffekter och arbete för många underleverantörer som djupförvaret medför. Enligt VD Svensk Kärnbränslehantling AB kommer slutförvaret att leda till investeringar i storleksordningen 19 miljarder och 1 500 arbetstillfällen. I första hand i Östhammars och Oskarshamns kommuner där de flesta anläggningarna hamnar. Ett av Sveriges största industriprojekt som också kommer att få positiva konsekvenser för företag i flera berörda regioner och kommuner.

Enligt KSO:s verksamhetsplan för nuvarande mandatperiod ska samarbetsorganet följa regeringskansliets beredning av slutförvarsprocessen samt propositionsarbetet och genomföra de uppvaktningar som krävs samt bevaka behovet av kompenshöjande insatser och information till berörda myndigheter utifrån ett lokalt erfarenhetsperspektiv.

3. Det europeiska nätverket GMF- en resurs

Enligt det europeiska nätverkets nya framtidsstrategi ska organisationen verka för att vara en röst för den lokala nivån i internationella sammanhang inom det kärntekniska området och i energifrågor. GMF är också de kärntekniska kommunernas kanal mot internationella organ såsom FN/IAEA, OECD/NEA och EU- kommissionen bland annat.

Organisationen har från och med 2020 ett nytt presidium och en ny samordnare/gen.sekretärare. Interaktionen med medlemmarna har utvecklats genom vissa utvidgade styrelsemöten där presidiet och representanter från några medlemmar deltar. GMF har ambitionen att vara en mer transparent organisation i framtiden. GMF har också tagit vissa initiativ på kommunikationsområdet. En ny webbplats är ett av dessa. Organisationen är beroende av input från sina medlemmar för att kunna vara en aktiv partner i olika internationella sammanhang

4. Ett nytt kommunikations- och medielandskap

I dagens informationsamhälle flödar nyheter och fakta fritt. I den digitaliserade värld vi lever i med sociala medier och med alla nya kanaler är det både enklare och svårare att målgruppsanpassa informationen. Dialogen mellan människor är en viktig del i informationsöverföringen. Ambitionen från avsändaren måste, nu som tidigare, vara att informationen ska vara saklig och att den ska levereras med största möjliga öppenhet och snabbhet. För att kunna möta ett eventuellt mediedrev är det viktigt att jobba proaktivt med kommunikationen.

Giganter som Facebook, Netflix och Google tävlar om mediekonsumenternas tid och pengar. Ett helt nytt medielandskap således. Samtidigt har var fjärde svensk reporter försvunnit från tidningsredaktionerna de senaste tio åren. För att höras i bruset måste en redaktion ibland göra hårda vinklingar för att få mottagarnas uppmärksamhet. Med mer slimmade redaktioner har de heller inte tid och resurser för sätta sig in i alltför komplicerade ämnen och tenderar att förenkla nyheterna så att nyanserna försvinner.

5. Den allmänna opinionen

Som den tidigare mediestrategin konstaterade så har de som lever nära de kärntekniska anläggningarna oftast en stor tilltro till verksamheten enligt genomförda studier. Så är inte fallet vid en internationell jämförelse. När det gäller kärnavfallsfrågan är invånarna i såväl Östhammar som Oskarshamns kommuner positiva till ett djupförvar i hemkommunen. Över 80 procent är positiva eller mycket positiva enligt en oberoende opinionsundersökningar som genomförts genom åren. Således är invånarna i kommunerna med kärnteknisk verksamhet beredda att ta ett ansvar för att en för Sverige viktig energifråga löses.

När det gäller det nationella opinionsläget för kärnkraften genomfördes vintern 2018-2019 tre olika opinionsundersökningar om den svenska kärnkraftsopinionen; SOM-undersökningen, Novus undersökning beställd av Analysgruppen, och Sifos undersökning beställd av SVT. Resultaten framgår nedan.

Vilken är din åsikt om kärnkraftens långsiktiga användning som energikälla i Sverige?

SOM-institutet april 2019 (data från hösten 2018)

Vilken är din personliga åsikt om den framtida användningen av kärnkraft som energikälla i Sverige? Ska vi...

Novus för Analysgruppen nov 2018

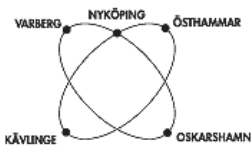
Vilken är din åsikt om kärnkraftens framtid i Sverige?

SIFO för SVT mars 2019

6. Ny webbplats och ny logga/profil

Som en del i översynen av KSO:s kommunikation och mediehantering har även ett förslag till webbplats tagits fram. Redovisas separat. Förslaget innebär att KSO skaffar en egen hemsida och domän "www.karnkraftskommunerna.se". Vidare föreslås även att organisationen köper domänen "karnkraftskommunerna.nu". Båda dessa domäner har varit tillgängliga. Kommunernas hemsidor har till viss del spridit information om arbetet som utförs av de lokala säkerhetsnämnderna och Kärnkraftskommunerna. Informationen kan utvecklas och då är den nya webbplatsen ett av verktygen för att organisationen nu ska bli en mer synlig och offensiv aktör i debatten.

Utöver webbplatsen har även KSO:s profil sedan över 40 år fått en grafisk och layoutmässig uppgradering för att profilera en aktiv och offensiv organisation på 2020- talet och för att fungera optimalt i digitala kanaler. Samtidigt är grundprofilen kvar. Naturligtvis är det så att uppfattningen om en logga är personlig och ligger i betraktarens öga. Förslaget nedan har tagits fram i samråd med en reklam- och webbyrå.

7. Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen är verktyget för att genomföra kommunikations- och mediestrategin och stärka Kärnkraftskommunernas roll i debatten. Begreppet "Kärnkraftskommunerna" har sedan 2009 använts i KSO:s officiella kapacitet som nätverks- och samverkansorgan. Begreppet ska användas i kommunikationen, den mediala debatten och på den nya webbplatsen.

Kommunikationsinsatserna ska i huvudsak följa KSO:s verksamhetsplan som fastställs av styrelsen mandatsperiodvis. Gällande plan gäller fram till och med 2022 och den fokuserar på följande områden:

- kärnsäkerhetsfrågor nationellt och internationellt
- kärnavfallsfrågan och slutförvarsprocessen
- rivningsplanering
- omvärldsfrågor och informationsspridning.

7.1 Målgrupper

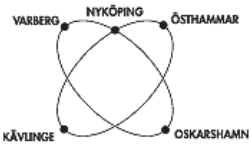
Det svenska folket är den primära målgruppen. Medierna är målgruppen för utspel, nyheter, debattinlägg och debattartiklar enligt kommunikationsplanen.

Sekundärt är rikspolitikerna en målgrupp. Det gäller att skapa ett tryck från väljare och media så att politiker i tal, motioner, intervjusvar och beslut tar till sig de vetenskapliga, tekniska och socioekonomiska argument som framkommer genom forsknings- och utvecklingsarbete nationellt och internationellt.

7.2 Aktiviteter

7.2.1 Påverkan och lobbying samt informationsinhämtning

- Följa regeringskansliets beredning och processen kring slutförvarsfrågan och genomföra de uppvaktningar med mera som krävs.
- Kontakter med regeringens expertorgan Kärnavfallsrådet i synnerhet i socioekonomiska frågor.
- Genom GMF:s representation i det europeiska energiforumet ENEF följa arbetet kring EU:s energipolitik och vid behov agera tillsammans med GMF vid uppvaktningar av olika beslutsorgan med mera.

- Följa remissarbetet kring SKB AB:s FUD (Program för forskning, utveckling och demonstration).
- Bevaka arbetet inom berörda beredningar i SKR och göra de gemensamma uppvaktningar som kan krävas i energifrågor och inom andra relaterade sakområden för kärnkraftskommunerna.
- Följa Strålsäkerhetsmyndighetens arbete inom kärnsäkerhet och radiologiskt skydd samt kärnenergi-beredskap och fysiskt skydd vid kärntekniska anläggningar. Delta i SSM:s referensgrupp kring långsiktig kompetensförsörjning inom kärnteknisk verksamhet och strålskydd.

7.2.1 Nyheter

Kärnkraftskommunerna ska föra in nyheter och fakta i energi- och kärnkraftsdebatten, vilket ska ge plats i nyhetsrubriker, i tv-soffor och på debattsidor. KSO och invånarna i kärnkraftskommunerna citeras och bildar underlag för nyhetsvinklingar i klimat- och energidebatten. Genom att vara intressanta och formulera sig väl utifrån kända fakta kan KSO påverka rubriksättningar och problemformuleringar.

Målet är ett antal debattartiklar årligen när det kan anses relevant. I första hand är det samordnaren som ansvarar för nyhetsartiklarna.

7.2.2 Debattartiklar

Debattartiklar och andra lobbytexter i frågor av gemensamt intresse kan skrivas efter att medlemmar har kommit med specifika önskemål eller på initiativ av presidiet och samordnaren. Ibland kan fokus vara en enskild medlemskommun eller grupper av medlemskommuner. Enskild medlemskommun kan förstås skriva egna debattartiklar. Samråd bör då ske med samordnaren i första hand.

Ett redaktionsråd med representanter från några medlemskommuner kan övervägas för att bredda förankringen av debattverksamheten och för att bearbeta artiklarna redaktionellt.

7.2.3 Debatter, hearings m m

Det är viktigt att det finns en beredskap för att faktiskt anta utmaningarna, debattera och svara på frågor från journalister och att ställa upp när tv-sofforna och radions faktaprogram vill ha med deltagare för debatter. Där energidebatten förs där bör Kärnkraftskommunerna också finnas. Ett förstahandsansvar vilar på presidiet och de är tillsammans med samordnaren organisationens språkrör/talespersoner i gemensamma frågor.

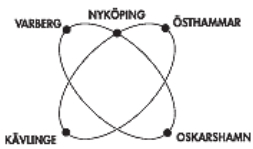
Presidiet avgör om andra i KSO:s styrelse bör agera talespersoner vid behov. En budskapsplattform ska tas fram av presidiet och samordnaren.

7.2.4 Kommunikation med kommuninvånarna

Kärnkraftskommunernas arbete ska kommuniceras till våra uppdragsgivare; kommuninvånarna. De är engagerade och har dagliga erfarenheter av kärnkraften. Inte minst slutförvarsprocessen har visat att informerade invånare är en resurs i kommunikationsarbetet.

7.2.5 Ny webbplats och sociala medier

En egen webbplats kräver tid och resurser för att kunna vara aktuell och uppdaterad.

I första hand är det KSO:s samordnare som är ansvarig för webben och de uppdateringar som ska göras. Kommunernas berörda tjänstemän förutsätts vara ett stöd i arbetet.

KSO behöver även ta ställning till om och i så fall hur aktiv organisationen ska vara i sociala medier. Kanaler som används av många, men som också kräver mer tid och resurser på en 24-7 basis. Vissa digitala kanaler kan i sammanhanget upplevas som mer värdefulla för KSO och vilka det är behöver i så fall bestämmas. Lämpligen så får presidiet i uppdrag att lägga fast ambitionsnivån i sociala medier för att nå nya målgrupper efter att mer kunskap har inhämtats och efter en tids vunna driftserfarenheter med den nya webbplatsen.

7.2.6 Kompetenshöjande seminarier i enlighet med verksamhetsplanen

KSO bör ordna nationella kompetenshöjande seminarier på nationell nivå i aktuella frågor, som Fukushimaseminarieret 2014. Målsättning bör vara att genomföra ett större seminarium en gång per mandatperiod. Tankar kring lämpliga seminarieämnen ska finnas med i samband med KSO:s studieresor och vikten av att återföra våra erfarenheter.

7.2.7 Övrigt

För att ytterligare synliggöra Kärnkraftskommunerna bör enklare profilartiklar tas fram med organisationens nya logotyp. Exempelvis Pins, enklare presentationsmaterial och roll ups med kort information om KSO. Som tidigare finns en glasgåva för mer högtidliga tillfällen, uppvaktningar och avtackningar med mera.

8. Resurser

I den årliga budgeten för KSO finns resurser avsatta för att genomföra kommunikationsinsatser och till webbplatsen med mera. För omvärldsbevakning nyttjas i första hand det europeiska nätverket GMF:s resurser och kompetens samt de resurser som finns inom KSO-organisationen och den kommunikationskompetens som finns i medlemskommunerna.

9. Budskapsplattform

Kommunikations- och mediestrategin ska vara ett aktuellt och levande dokument. Den behöver därför diskuteras emellanåt i både styrelsen och presidiet. Det gäller då de grundbudskap som över tiden ska användas i en faktabaserad budskapsplattform för Kärnkraftskommunerna.

10. Avslutning

Härmed överlämnas föreliggande reviderade och uppdaterade kommunikations- och mediestrategi till KSO:s styrelse för beslut.

KÄRNKRAFTKOMMUNERNAS SAMARBETSORGAN (KSO)

Ted Lindquist
Samordnare/Gen.sekr.